Л. А. КРАВЧЕНКО, Л. В. НАЗАРОВА, Т. В. ПОРУДЄЄВА,
Р. В. МАЙБОРОДА, Е. Л. ПОСТНІКОВА
г. Николаев

АКМЕОЛОГИЧЕСКИЙ ЛАЙФ-КОУЧИНГ ФОРМИРОВАНИЯ СОВРЕМЕННОГО КОНКУРЕНТОСПОСОБНОГО СПЕЦИАЛИСТА

В статье рассматривается акмеологичсекий лайф-коучинг формирования человека как личности; разработаны средства достижения им социальных и профессиональных вершин. Проанализированы критерии формирования конкурентноспособности специалиста, определены приоритеты повышения эффективности системы підготовки и задействованности специалистов с высшим образованием, сформирована матрица качества специалиста и пути ее реализации.

Ключевые слова: акмеология, высшее образование, специалист, конкурентноспособность, работодатель, матрица качества.

Стаття надійшла до редколегії 26.10.2015

УДК 336.025

В. І. КРИЛЕНКО
м. Миколаїв
krylenkosvetlana@mail.ru

РИЗИКИ ТА ДЖЕРЕЛА ЗАГРОЗ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

У статті досліджено сутність та запропоновано класифікацію ризиків та загроз для економічної безпеки фінансового сектору. Визначено їхній вплив на деякі інститути фінансового сектору. Запропоновані ключові аспекти економічної безпеки фінансового сектору.

Ключові слова: фінансовий сектор, ризик, економічна безпека, загрози.

Спектр ризиків і загроз для економічної безпеки фінансового сектору істотно розширюється при розгляді проблеми з точки зору розвитку людини, поліпшення якості її життя.

Забезпечення економічної безпеки фінансового сектору пов'язане з групами ризиків і загроз, до яких можна віднести: макроекономічні, викликані погіршенням кон'юнктури світових цін на окремі товари експорту і підвищенням цін на імпорт; соціальні, торговельно-економічні; політичні тощо. Складові економічної безпеки є взаємозалежними. Взаємообумовленим є також виникнення загроз і ризиків. На перший план для економічної безпеки фінансового сектору виходять такі загрози як безробіття та зниження надійності доходів, а також впровадження у масову свідомість людей недовіри до інструментів фінансового сектору. При такому підході головними мають стати інтереси людини, а не ринку. Сьогодні немає підстав приймати єдину загальновизнану позицію у трактуванні поняття «ризик» – навіть у тому випадку, якщо його трактувати у відносно вузькому розумінні економічного ризику. Водночас можна сформулювати ряд базових положень. Виходячи із системного підходу до визначення категорії ризику, можна стверджувати, що вона має складний системний характер, виражаючи одночасно якісні і кількісні її аспекти.

Мета «виживання» фінансового сектору в умовах кризи – недопущення її подальшого розгортання, нейтралізація кризи та досягнення соціально-економічної керованості.

Ризик – це можливість здійснення небажаної або небезпечної події. Будь-яка дія (або бездіяльність) людини, організації, підприємства, людства в цілому завжди пов'язана з ризиком [1, 59–61]. Залежно від причин виникнення ризики можуть бути природними, техногенними або соціально-економічними, а також – з огляду на взаємодію цих сфер – змішаними.

Як один з підходів до вирішення цього питання в наукових публікаціях з'явилась ідея багатокритерійного підходу до оцінки ступеня ризику. З одного боку, ризик – це ступінь невизначеності та конфліктність у людській діяльності. З іншого боку, ризик є об'єктивно-суб'єктивною економічною категорією, що відображає ступінь успішності або невдачі підприємства в досягненні намічених цілей з урахуванням впливу контрольованих (внутрішніх) і неконтрольованих (зовнішніх) факторів [2].

У публікаціях В. Занга обговорюється підхід, пов'язаний з можливістю і необхідністю використання «додаткового виміру» в межах теорії економічного ризику. «Додатковий вимір» передбачає, що в реальних ситуаціях математичний інструментарій оцінки ступеня економічного ризику так чи інакше втрачає свою прогностичну здатність і, відповідно, потребує його доповнити або замінити на інший інструментарій, ефективніший у конкретній ринковій ситуації. Проблемним стає питання визначення моментів біфуркації, коли одні фактори стають такими, що визначають, а інші – що лише побічно впливають [3, 120–123].

Окреслені особливості підтверджують проблемний характер сучасного уявлення як про самі економічні ризики, так і про методи їх кількісних оцінок (у тому числі і щодо проблеми забезпечення економічної безпеки фінансового сектору).

Основними завданнями вивчення ризиків є: встановлення кількісних значень імовірності ризиків, прогнозування ризиків, розробка заходів щодо зниження ризиків, методи страхування та інші способи захисту [2].

Залежно від змісту і специфіки інститутів, які породжують інституційні ризики, можна виокремити такі їх види.

Ризики, що виникли як результат політики держави і діяльності державних органів, а також як наслідок незрілості державних інститутів. Причинами їх прояву є зміни в законодавчих та інших нормативних актах; недостатність інформації та нерозвинутість інформаційних систем; зміни в політичній ситуації у країні; зміни у відносинах з іноземними державами; опортунізм керівників; корупція тощо.

Фінансово-кредитна політика держави також сприяє появі інституційних ризиків в фінансовому секторі. Зокрема, банківська система не орієнтована на фінансову підтримку вітчизняних виробників. Переважна частина товаровиробників опинилася поза фінансово-кредитною системою, що призвело до примітивізації та архаїзації сучасного виробництва і товарних відносин, до різкого зниження продуктивності праці та технічної оснащеності.

Ризики, породжені ринковими інститутами. До них, насамперед, можна віднести ризики, пов'язані із зміною кон'юнктури ринку, процентної ставки, умов кредитування, а також з невиконанням умов контракту і опортуністичною поведінкою контрагентів.

Ризики, породжені повсякденними стереотипними соціальними нормами і обмеженнями. Вони визначаються неадекватністю вкорінених у повсякденній практиці господарювання стійких психологічних настанов, звичок, ролевих очікувань, уподобань, ціннісних орієнтирів для інститутів нової соціально-економічної реальності. Наприклад, реорганізація багатьох підприємств обмежилася зміною лише їх «вивіски» (ВАТ, ТОВ і т. п.) – без глибокого реформування внутрішньогосподарських відносин і зовнішніх економічних зв'язків. Фактично вони продовжували функціонувати за звичними схемами, на основі старих ціннісних орієнтирів, керуючись існуючими стереотипами, що і зумовило багато в чому їх низькі адаптаційні якості, нездатність вирішувати актуальні для виживання і розвитку проблеми.

За масштабом охоплення інституційні ризики бувають міжнародними, національними, регіональними, галузевими, місцевими та організаційними. Джерелом міжнародних інституційних ризиків є зміна кон'юнктури світового ринку, умов міжнародних договорів і взаємовідносин між країнами.

За сферою виникнення інституційні ризики бувають:

– зовнішні, що утворюються під впливом системних, тобто зовнішніх у відношенні до суб'єкта господарювання, інститутів; джерелами їх прояву можуть бути нестабільність і суперечливість законодавства, непередбачені дії державних органів влади, нестабільність в економі-

чному, соціальному і політичному середовищі, зміни в економічній (фінансовій, податковій, зовнішньоекономічній) політиці;

– внутрішні, що утворюються під впливом локальних організаційних або внутрішніх інститутів; їх джерелами можуть вважатися непередбачені зміни у структурі власності та управлінні підприємством, дії конкурентів, зміни у взаємовідносинах з господарськими партнерами і контрагентами.

За часом виникнення ризики бувають минулі, поточні та майбутні.

Щодо суб'єкта джерела ризиків, то вони бувають індивідуальними (що приймаються окремим індивідом), колективними (що приймаються фірмою) і державними (що приймаються органами державної влади).

Залежно від свободи вибору суб'єкта ризик може бути добровільним (коли суб'єкт свідомо йде на ризик, або недобровільним (коли ризик нав'язується суб'єктові внутрішнім і зовнішнім інституціональним середовищем).

Відповідно до соціальної природи інститутів розрізняють:

– ризики, породжені формальними інститутами (наприклад, недоліками і змінами в законодавчо-правовій сфері, політичному устрої, умовах контракту, тобто у правилах і нормах, які встановлюються і захищаються органами державної влади);

– ризики, зумовлені соціокультурними особливостями країни, регіону і місцевості, тобто звичаями, традиціями, цінностями, переконаннями або вкоріненими в соціальних діях і суспільній психології нормами поведінки і стереотипами мислення.

При оцінці економічної безпеки важливо врахувати як самі відповідні показники, так і їх порогові значення. Необхідний рівень економічної безпеки можна вважати досягнутим, якщо усі вони відповідатимуть пороговим значенням протягом життєвого циклу організації.

Сукупність показників економічної безпеки суб'єктів фінансового сектору може бути класифікована з позицій поточного і стратегічного аспектів. Оцінювати їхню діяльність слід за всіма напрямами, що складають концепцію економічної безпеки фінансового сектору.

Список використаних джерел

1. Юзбашев М. М. Расчёт вероятностей рисков неурожая зерновых культур в Российской Федерации / М. М. Юзбашев, В. И. Кордович // Вопросы статистики. — 2007. — № 5. — С. 59—61.
2. Перепелица В. А. Структурирование данных методами нелинейной динамики для двухуровневого моделирования / В. А. Перепелица, Ф. Б. Тебуева, Л. Г. Темирова. — Ставрополь : Ставропольское книжное издательство, 2006. — 284 с.
3. Занг В. Б. Синергетическая экономика. Время и перемены в нелинейной экономической теории. — «Мир», 1999. — 335 с.
4. Крыленко В. И. Финансовая безопасность как составляющая экономической безопасности государства / В. И. Крыленко // Глобальные проблемы модернизации экономики : материалы II Международной научно-практической конференции (заочной) ; М-во обр. и науки РФ ; ФГБОУ ВПО «Тамб. гос. ун-т им. Г. Р. Державина» ; [Гл. ред. В. М. Юрьев, отв. ред. А. А. Бурмистрова]. — Тамбов : Бизнес-Наука-Общество, 2013. — С. 218—224.

V. KRYLENKO
Mykolaev

RISKS AND SOURCES OF THREATS TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE FINANCIAL SECTOR

The article examines and investigates the nature and classification of risks and threats to the economic security of the finance sector. Their impact on various institutions of the financial sector has been determined. Key aspects of economic security of the financial sector have been proposed.

Key words: financial sector, risk, economic security, threats.

В. И. КРЫЛЕНКО
г. Николаев

РИСКИ И ИСТОЧНИКИ УГРОЗ ДЛЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ФИНАНСОВОГО СЕКТОРА

В статье исследована сущность и предложена классификация рисков и угроз для экономической безопасности финансового сектора. Определено их влияние на некоторые институты финансового сектора. Предложены ключевые аспекты экономической безопасности финансового сектора.

Ключевые слова: финансовый сектор, риск, экономическая безопасность, угрозы.

Стаття надійшла до редколегії 09.11.2015